צדיק בדורותיו

אֵלֶּה תּוֹלְדֹת נֹחַ נֹחַ אִישׁ צַדִּיק תָּמִים הָיָה בְּדֹרֹתָיו אֶת הָאֱלֹהִים הִתְהַלֶּךְ נֹחַ: (בראשית ו ט)

רש"י בראשית פרק ו פסוק ט – לשבח או לגנאי

בדורותיו - יש מרבותינו דורשים אותו לשבח: כל שכן שאילו היה בדור צדיקים היה צדיק יותר. ויש שדורשים אותו לגנאי: לפי דורו היה צדיק, ואילו היה בדורו של אברהם לא היה נחשב לכלום.[1]

אבן עזרא על הפסוק – בדורות רבים עד אברהם

בדורותיו - בדורו בעת המבול, ובדורות שהיו אחריו, כי הוא חיה עד שהיה אברהם בן נ״ח שנה. והסימן הוא ואברהם אבינו בן נ״ח כאשר מת נח.[2]

מסכת סנהדרין דף קח ע"א – ריש לקיש ור' יוחנן

״אלה תולדות נח נח איש צדיק תמים היה בדורותיו״ - אמר רבי יוחנן: בדורותיו, ולא בדורות אחרים, וריש לקיש אמר: בדורותיו, כל שכן בדורות אחרים. אמר רבי חנינא, משל דרבי יוחנן למה הדבר דומה - לחבית של יין שהיתה מונחת במרתף של חומץ, במקומה - ריחה נודף, שלא במקומה - אין ריחה נודף. אמר רבי אושעיא: משל דריש לקיש למה הדבר דומה - לצלוחית של פלייטון שהיתה מונחת במקום הטינופת, במקומה ריחה נודף - וכל שכן במקום הבוסם.[3]

בראשית רבה ל ט – ר' יהודה ור' נחמיה

״בדורותיו״ - רבי יהודה ורבי נחמיה. רבי יהודה אמר: בדורותיו היה צדיק, אבל אילו היה בדורו של משה או בדורו של שמואל לא היה צדיק. בשוק הַסּוּמִים קוראים לעיור בי רבי.[4] משל לאחד שהיה לו מרתף אחד של יין, פתח חבית אחת ומצאה של חומץ, שניה ומצאה חומץ, שלישית ומצאה קוסס.[5] אמרו לו: קוסס הוא! אמר להם: יש כאן טוב ממנו? אמרו לו: לא. כך: ״בדורותיו״ היה צדיק, הא אילו היה בדורו של משה או בדורו של שמואל לא היה צדיק.[6]

---

[1] רש״י מציג את הדילמה הבסיסית לגבי דמותו של נח שהוא הראשון בתורה שנאמר עליו ״צדיק״: האם בהשוואה לדמויות הענק שיבואו אחריו בתורה כמו האבות ומשה, ודמויות אחרות מהמקרא כמו איוב ודניאל, אכן היה נח צדיק, או שמא רק על רקע דורו המושחת היה צדיק (או שפשוט היה הצדיק הראשון מבחינה כרונולוגית כפי שנראה בהמשך, אלא שהדרשן דורש כאן את המילה ״בדורותיו״). איך להבין 'צדיקות' ראשוניות זו? דילמה אפשרית נוספת מקורה בעובדה שנח איננו בן ברית וקדם לאברהם שהוא הדמות המכוננת. בכך הוא משתייך לאישים כחנוך, מתושלח ומלכיצדק שגם על 'צדיקותם' ניתן לשאול מה פשרה.

[2] ״בדורותיו״ כולל אם כך לא רק את דור המבול ואלה שקדמו לו שעליהם נאמר: ״וירא ה׳ כי רבה רעת האדם בארץ ... וינחם ה׳ כי עשה את האדם ... ונח מצא חן בעיני ה׳ ״ (סוף פרשת בראשית), אלא גם את הדורות הבאים – תשעה דורות – עד שנת נ״ח לאברהם (ראו אליעזר שולמן: ״סדר הקורות בתנ״ך״, משרד הביטחון 1984). כיסוי רחב זה של ״בדורותיו״ על פני 950 שנות חייו של נח, כולל 350 שנה אחר המבול וכולל דורם של שם ועבר עד ״העברת הדגל לאברהם״, מחזק לכאורה את מי שדורש לשבח והגנאי הוא לכל אותם דורות. אולי נח שימש דוגמה לאברהם שלמד ממנו (כמו שלמד משם ועבר שעדיין חיו בימיו)?

[3] את הכימיה של הריחות לא זכינו להבין (המאיר עינינו יבורך), אבל גמרא זו (ומדרש רבה ותנחומא שלהלן) הם המקור לרש״י. בעלי המחלוקת כאן הם ר׳ יוחנן וריש לקיש (ולהלן במדרש ר׳ יהודה ור׳ נחמיה). האם ייתכן קשר בין אישיותם ורקעם ובין דעתם על נח? ר׳ יוחנן שהיה ״משפירי ירושלים״ ומקטנותו כל חייו בתורה מקטרג על נח ואילו ריש לקיש שידע גם סביבות וחיים אחרים (חיי שודדים ולסטים) רואה בנח צדיק גמור? האם באנו למחלוקת מי עדיף בעל תשובה או צדיק גמור? (ראו ברכות לד ע״ב). כך או כך, שימו לב לשמות החכמים שמסבירים את שיטות ר׳ יוחנן וריש לקיש.

[4] בשוק של סומים (עיוורים בשתי עיניהם) קוראים לעיור (בעין אחת) אדם חשוב. כך מסביר א. א. הלוי. בערבית, אעור – עיוור בעין אחת, אעמא – עיוור בשתי עיניו. הבחנה זו היא נדירה במקורותינו ונראה שהיא ייחודית למדרש זה. ברוב המקורות, עיוור וסומא הם היינו הך ואם יש הבדל בין עין אחת לשתיים נאמר הדבר במפורש, אלא שזה בעברית (עיוור) וזה בארמית (סומא).

[5] קוסס: יין שמתחיל להחמיץ. ראו השורש קסס במילונים. השוואה זו של נח ליין שהוא על הגבול ועוד מעט יחמיץ מזכירה את חנוך. ראו בראשית כה א (הובא ברש״י בראשית ה כד): ״אמר ר׳ איבו: חנוך חנף היה, פעמים צדיק פעמים רשע. אמר הקב״ה: עד שהוא בצדקו אסלקנו״. אגב שימו לב שבחנוך כתוב: ״ויתהלך חנוך את האלהים״ ובנח כתוב: ״את האלהים התהלך נח״. (ובאברהם כתוב: ״התהלך לפני והיה תמים״ - ראו בראשית רבה ל י – אפשר ליצור כאן רצף מדורג: חנוך – מסתלק או מסולק, נח – מציל את עצמו ומשפחתו ומתחיל עולם מחדש, אברהם – אב המון גויים. וזה נושא שבע״ה נרחיב עליו פעם אחרת).

[6] ובמקבילה בתנחומא בפרשתנו (סימן ה) ההשוואה היא עם דורו של אברהם (כמו ברש״י לעיל): ״שאילו היה בדורו של אברהם אבינו לא מצא ידיו ורגליו״. על ההשוואה של נח עם שמואל לא מצאנו כמעט שום מקור להוציא מדרש זה שגם בו נראה ששמואל נאמר אגב הזכרת משה. על ההשוואה של נח עם אברהם וכן עם משה כבר זכינו להרחיב בדברינו נח ואברהם, נח ומשה בפרשה זו. וקצת כבר רמזנו לה בהערה לעיל על הרצף: חנוך-נח-אברהם.

רבי נחמיה אמר: ומה אם ״בדורותיו״ היה צדיק, אילו היה בדורו של משה או בדורו של שמואל - על אחת כמה וכמה. משל לצלוחית של אפרסמון מוקפת צמיד פתיל ומונחת בין הקברות והיה ריחה נודף. אילו היתה חוץ לקברות – על אחת כמה וכמה.[7] משל לבתולה שהיתה שרויה בשוק של זונות ולא יצא עליה שם רע, אילו היתה בשוקן של כשרות - על אחת כמה וכמה. כך: ומה אם ״בדורותיו״ היה צדיק, אילו היה בדורו של משה או בדורו של שמואל על אחת כמה וכמה.[8]

מסכת עירובין דף יח עמוד ב – מקצת שבחו של נח בפניו

ואמר רבי ירמיה בן אלעזר: מקצת שבחו של אדם אומרים בפניו, וכולו שלא בפניו. מקצת שבחו בפניו, דכתיב: ״כי אותך ראיתי צדיק לפני בדור הזה״ (בראשית ז א). כולו שלא בפניו, דכתיב: ״נח איש צדיק תמים היה בדורותיו״ (בראשית ו ט).[9]

תנחומא (בובר) פרשת נח סימן ו – נח שקול כאברהם, יעקב, משה, שמואל

״אלה תולדות נח״ ״נח איש צדיק ...״ - שתי פעמים למה? אמר הקב״ה: בשביל לפייס לכל באי העולם שלא יהרהרו לומר שלא היה צדיק אלא בדורו. אמר הקב״ה: שקול הוא לפני כאברהם. אמר ר׳ יהודה בר שלום: נאמר שתי פעמים אברהם אברהם, וכן ביעקב, וכן במשה, וכן בשמואל, וכן נח נח, בשביל להשוות לצדיקים.[10]

רמב"ן בראשית ו ט פרשת נח – צדיק הדור

בדורותיו. יש מרבותינו שדרשוהו לטובה, כל שכן אם היה בדור של צדיקים, ויש שדורשין לגנאי, לשון רש״י. והנכון בעיני לפי הפשט, כי טעמו לומר שהוא לבדו הצדיק בדורות ההם,[11] אין בדורותיו צדיק ולא תמים זולתו. וכן ״כי אותך ראיתי צדיק לפני בדור הזה״ (להלן ז א), שאין אחר בדור ראוי להינצל. ואמר ״בדורותיו״, כי דורות רבים עברו מעת שהשחיתו, ואין צדיק בארץ בלתו. ואל יקשה עליך דבר רבותינו במתושלח, כי הכתוב לא יספר רק שאין צדיק ראוי להינצל מן המבול מכל הדורות ההם:[12]

בראשית רבה ל א – צדיק יסוד עולם

״אלה תולדות נח נח איש צדיק תמים״ – זהו שכתוב: ״כעבור סופה ואין רשע וצדיק יסוד עולם״ (משלי י כה). ״כעבור סופה ואין רשע״ - זה דור המבול, ״וצדיק יסוד עולם״ - זה נח.[13]

---

[7] בדימוי הזה לצלוחית של בושם נוצר קשר מדרשי עם אברהם, שכן זה בדיוק הדימוי שמדרש רבה מדמה את אברהם בפרשת לך לך הסמוכה. ראו בראשית רבה לט ב: ״אמר רבי ברכיה: למה היה אברהם אבינו דומה? לצלוחית של אפופלסמון מוקפת צמיד פתיל ומונחת בזוית ולא היה ריחו נודף. כיון שהייתה מיטלטלת היה ריחה נודף״ (מובא בדברינו לך לך מארצך בפרשת לך לך). אברהם עושה את הצעד הבא שאולי התבקש גם מנח. להוציא החוצה את צלוחית האפרסמון (ולעיל את חבית היין) שריחם טוב.

[8] משל הבתולה בשוק של זונות מול סביבה של אנשים כשרים (״שוק של כשרות״?), בהשוואה עם המשלים לעיל על ריחות ויין (ראו גם משל של מטבע בתנחומא כאן: ״סלע של כסף בתוך מאה סלעים של נחושת״), מאיר את שיטת הדורשים לשבח (ר׳ נחמיה וריש לקיש) באור חדש. מי שדורש לשבח לא חשובה לו ״ההופעה החיצונית״ כמו המהות הפנימית. בשוק של זונות – לא יצא עליה שם רע ונשארה כשירה. ובשוק של כשרות – על אחת כמה וכמה שלא תקלקל ותישאר כשירה. זה מה שחשוב – מה שהיא באמת ולא הרושם החיצוני או ההשוואה עם מישהו אחר. במובן זה אין להניח שבדור של צדיקים היה נח צדיק פחות במהותו הפנימית. אולי היה בולט פחות בהשוואה לצדיקים אחרים, אבל במהותו ובהשוואה עם מצבו בדור המבול – ודאי שהיה צדיק יותר.

[9] המקור לביטוי ״אומרים מקצת שבחו של אדם בפניו״ הוא בפרשה שלנו ולקוח מהפסוקים על צדקותו של נח (ראו גם ספרי במדבר פיסקא קב, בראשית רבה לב ג). מדרש זה חייב ללכת בשיטת ריש לקיש שצדקותו של נח נדרש לשבח, אחרת מה השבח המלא ״שלא בפניו״. מי שמצטט ביטוי זה, מסכים ש״צדיק בדורותיו״ היה אמיתי בכל קנה מידה ולא רק על רקע דורו הירוד של נח.

[10] אז אולי כל ההשוואה בין דרגות שונות של צדיקות אינה נכונה ומיותרת. כל אדם, ובכללם אדם צדיק, וכל דור, עומדים בפני עצמם. ״להשוות לצדיקים״ אומר המדרש, ולהפסיק לערוך השוואות ביניהם! ראו גם ילקוט שמעוני שמואל א רמז פו (תפילת חנה): ״כי לה׳ מצוקי ארץ, אמר רבי חייא בר אבא, אמר רבי יוחנן: ראה הקב״ה שהצדיקים מועטין, עמד ושתלן בכל דור ודור, שנאמר: כי לה׳ מצוקי ארץ וישת עליהם תבל״. לא רק משום: ״כיפתח בדורו, כשמואל בדורו״ (ראש השנה כה ב), כערך יחסי, אלא גם בעצם מהות הרעיון שאנחנו יכולים להשוות צדיקות. האם אפשר גם ״לגייס״ את רמב״ן לקו זה? ראו פירושו לפסוק שלנו: ״והנכון בעיני לפי הפשט ... שהוא לבדו הצדיק בדורות ההם ...״. ראו פירושו המלא שם.

[11] הוא צדיק הדור.

[12] רמב״ן נמנע באלגנטיות מהשוואת נח על צדיקי דורות אחרים – ממחלוקת ר׳ יוחנן וריש לקיש, ר׳ נחמיה ור׳ יהודה, ומסביר שמכל צדיקי דורו של נח, וצדיקי דורות סמוכים קודמים שעדיין בחיים, לא מצא הקב״ה מי שהיה ראוי להינצל מהמבול – רק נח! ובאשר למתושלח וצדיקי דורות אחרים ראו אבות דרבי נתן נוסח א פרק לב: ״״עשרה דורות מאדם ועד נח וכי מה הוצרך לבאי עולם בכך אלא ללמדך שכל הדורות היו מכעיסין ובאין ולא הביא עליהן מי המבול בשביל צדיקים וחסידים שהיו בהם. ויש אומרים כל זמן שהיה מתושלח חי לא ירד מבול לעולם וכשמת מתושלח עוד נתלה להם שבעת ימים לאחר מיתתו.

[13] אולי בהשוואה עם משה ועם אברהם יוצא נח נחות, אבל אי אפשר לקחת לו את הראשוניות. ראו דברינו נח ואברהם נח ומשה מהם עולה, שגם אם בהשוואה של נח עם אברהם ועם משה נראה שהם עולים עליו, הם עדיין מושתתים עליו (כמו שאולי הוא

מדרש תנחומא פרשת נח סימן ה – נח כצדיק שמשמר ומשקם

״אלה תולדות נח״ ... זה אחד משלשה שראו ג׳ עולמות: נח ודניאל ואיוב. נח ראה עולם ביישובו וראהו בחורבנו וחזר וראהו ביישובו. דניאל ראה בנין בית ראשון וראהו חרב, וחזר וראהו בנוי בבנין בית שני. איוב ראה בנין ביתו וחורבנו, וחזר וראה ביישובו.[14]

״איש צדיק״ - על שזן בריותיו של הקב״ה נקרא צדיק.[15]

זוהר חדש כרך א (תורה) פרשת נח דף לד עמוד ב – הציל את עצמו

תנו רבנן: מה השיב הקב״ה הוא לנח כשיצא מן התיבה וראה כל העולם חרב והתחיל לבכות עליו, ואמר: רבש״ע, נקראת רחום, היה לך לרחם על בריותיך! השיבו הקב״ה:[16] רועה שוטה, עכשיו אתה אומר לי כך ולא בזמן שאמרתי לך בלשון רכה, דכתיב: ״עשה לך תיבת עצי גופר כו׳ ״, ״ואני הנני מביא את המבול וכו׳ לשחת כל בשר וכו׳ ״, ״ויאמר ה׳ לנח כו׳ כי אותך ראיתי צדיק לפני בדור הזה״. כל זה התעכבתי עמך ואמרתי לך כדי שתבקש רחמים על העולם. ומששמעת שתינצל אתה בתיבה לא עלה בלבך חורבן העולם, ועשית תשובה וניצלת. ועכשיו שחרב העולם פתחת פיך לומר לפני בקשות ותחנונים! כיון שראה נח כך, הקריב עולות וקרבנות, דכתיב: ״ויקח מכל הבהמה הטהורה ומכל העוף הטהור ויעל עולות במזבח״.[17]

מדרש ילמדנו (מאן) ילקוט תלמוד תורה בראשית אות מט - מקדש שם ה'

ארבעה חסידים היו שם בדור הַפְּלַגָּה: שם, ועבר, ונח, ואברהם. שם ועבר ואברהם הטמינו עצמן. אשור פירש מהם, שנאמר: ״מן הארץ ההיא יצא אשור״, אל תקרי ״מן הארץ ההיא״, אלא מן העצה ההיא - הלך ובנה נינוה. לפיכך חמל עליו בימי יונה ולא הפכה. אבל נח עמד ומסר עצמו על קדושת השם והיה מוחה בהם, ולא קבלו ממנו. ילמדנו.[18]

מושתת על חנוך, ראו הערה 5 לעיל). ראו שוב ילקוט שמעוני שהבאנו בהערה הקודמת, הפעם עד סופו: ״כי לה׳ מצוקי ארץ, אמר רבי חייא בר אבא אמר רבי יוחנן: ראה הקב״ה שהצדיקים מועטין, עמד ושתלן בכל דור ודור, שנאמר: כי לה׳ מצוקי ארץ וישת עליהם תבל. אמר רבי חייא בר אבא אמר רבי יוחנן: אפילו בשביל צדיק אחד, מתקיים העולם, שנאמר: וצדיק יסוד עולם״. ואם מחפשים את הצד הנשי, גם לאשתו של נח, נעמה (בראשית רבה כג ג), יש ראשוניות. ראו מדרש הגדול חיי שרה כג א (וכן הוא במדרש משלי לא) על הפרק אשת חיל מי ימצא, שמונה שם את עשרים ושתיים הנשים הצדיקות, כנגד עשרים ושתיים אותיות הא״ב שבפרק. ומי הראשונה? על מי נאמר הפסוק הראשון: אשת חיל מי ימצא? על אשתו של נח. ראו שם. אי אפשר לקחת לנח ולנעמה את הראשוניות. ראו דברינו אשת חיל מי ימצא במגילת רות.

[14] ההשוואה עם דניאל ואיוב מקורה בספר יחזקאל יד יג-יח: ״בן אדם ארץ כי תחטא לי ... והיו שלשת האנשים האלה בתוכה נח דניאל ואיוב המה בצדקתם ינצלו נפשם ... המה לבדם ינצלו והארץ תהיה שממה״. רש״י שם מביא את המדרש שלנו בלשון הבאה: ״נח ראה העולם בנוי וחרב ובנוי״. על האבות אברהם יצחק ויעקב נאמרו מדרשים רבים שראו את בית המקדש בנוי וחרב ובנוי. אבל הם ראו בחיזיון ואילו נח ראה במציאות את העולם כולו בנוי וחרב ובנוי. נח הוא ״ניצול שואה״ וממשיך לזון את העולם ולעסוק ביישובו. ואם כבר סופרים, אומר המדרש שלנו למדרש תנחומא (בובר) לעיל, אז לא נח נח פעמיים, כמו משה ואברהם אברהם, אלא שלוש פעמים! שלוש פעמים נח בפסוק הראשון בפרשתנו: ״אֵלֶּה תוֹלְדֹת נֹחַ נֹחַ אִישׁ צַדִּיק תָּמִים הָיָה בְּדֹרֹתָיו אֶת הָאֱלֹהִים הִתְהַלֶּךְ נֹחַ״. קשה לשפוט אדם שראה עולם בנוי וחרב ובנוי ומחזיק באמונתו. והדברים קשורים גם ״לדורות הללו״ שראו תקומה לאחר שואה: עולם בנוי וחרב ובנוי, ראו ספרו של משה מאיה בשם זה, הסוקר את השקפת הרב עמיטל זצ״ל על השואה, הוצאת תבונות, אלון שבות, תשס״ב.

[15] על נח שזן את בריותיו של הקב״ה בתיבה, ראו דברינו הלכאורה משעשעים, סיפורי התיבה בפרשה זו. אך אין הדברים משעשעים כלל וכלל. בשעה שהקב״ה עוסק בהחרבת העולם, משמר נח את בריותיו של הקב״ה ומאפשר חידוש החיים לאחר המבול.

[16] עד כאן לשון הזוהר בעברית. מכאן ואילך, בארמית ואנחנו תרגמנו על אחריותנו לעברית, תרגום שוטף. הרוצה לדייק, יעיין במקור.

[17] והמדרש ממשיך שם בהשוואה בין נח וצדיקי ישראל: אברהם ומשה: ״בוא וראה מה בין הצדיקים שהיו לישראל אח״כ ובין נח. נח לא הגין על דורו ולא התפלל עליו כאברהם ... בא משה והגין על כל הדור וכו׳ ״ – ראו שוב דברינו נח ואברהם נח ומשה בפרשה זו. מדרש זוהר זה (מצוי גם במקורות אחרים כמו המדרש הנעלם) הוא כתב האשמה הקשה ביותר כנגד נח ומה שזיכה אותו בכינוי ״צדיק מיט פעלץ״ (צדיק בפרווה). אבל יש להעמיד כנגד מדרש זה את מדרש בראשית רבה לד ו לפיו נח מסרב לצאת מהתיבה עד שהקב״ה יישבע לו שלא יהיה עוד מבול על הארץ: ״צא מן התיבה - ... כך נח: צא מן התיבה, ולא קיבל עליו לצאת. אמר: אצא ואהיה פרה ורבה למאירה? עד שנשבע לו המקום שאינו מביא מבול לעולם, שנאמר: כי מי נח זאת לי, אשר נשבעתי מעבור מי נח עוד על הארץ (ישעיה נד ט)״. ראו דברינו שבועת נח – קץ העונש הטוטאלי בפרשת נח.

[18] חזרנו למדרשים בזכות נח, וזה אחד החזקים שמצאנו. מי שהיה 'צדיק בדורותיו' ולא הציל את דורו מהמבול, אבל חווה את הטראומה הגדולה של המבול, מי שעמד כנגד הקב״ה בסוף המבול ולא היה מוכן לצאת מהתיבה עד שנשבע לו הקב״ה שלא יביא עוד מבול על הארץ, ראו הדף צא מן התיבה. מי שעבר את החוויה הקשה שעשה לו בנו, מי שהפך להיות איש האדמה (ראו דברינו נח – איש האדמה בפרשת נח), עומד בדור הפלגה בפרץ ומנסה להניא את אנשי המגדל ממעשיהם. שלושה הצדיקים האחרים: שם, עבר ואברהם הטמינו את עצמם (ראו דברינו שם ועבר בפרשת נח), אבל נח מחה, נלחם ומסר עצמו על קידוש השם. (ראו איך לקט מדרשים מאוחר, אוצר מדרשים (אייזנשטיין) הלל [המתחיל בעמוד 127], מנסה להפוך את הגלגל לטובת אברהם: ״נח לא הקפיד לעבוד אלא עמד ונטע כרם ... אברהם אמר על זה עומד עולם איני מניח אלהי שבשמים״). על הקשר המיוחד שנוצר כאן עם ספר יונה, אשור ופרשת העיר נינוה, הרחבנו בדברינו אנשי נינוה ביום הכיפורים. על סמך מדרש זה, ניתן כעת להבין את פירוש אבן עזרא שהבאנו בתחילת דברינו: ״בדורותיו ... ובדורות שהיו אחריו, כי הוא חיה עד שהיה אברהם בן נ״ח שנה״, - ניתן להבין כשבח ולא כגנאי ולסלק את סימן השאלה שהצבנו שם (בהערה 2).

שבת שלום
מחלקי המים

מים אחרונים: התופעה של מחלוקת בדרשה בין תנאים (ר׳ יהודה ור׳ נחמיה) שחוזרת במחלוקת דומה בין אמוראים (ר׳ יוחנן וריש לקיש), אומרת דרשני וחקרני. האם לא הכירו ר׳ יוחנן וריש לקיש את מסורת הדרשה בשם ר׳ יהודה ור׳ יוחנן ויצרו אותה בעצמם בבחינת: ״סגנון אחד עולה לכמה נביאים״?[19] או שמא מחלוקת עתיקה ובסיסית היא שנמסרה פעם בשם אלה ופעם בשם אלה.

[19] ויש לנו במקרא נבואות דומות מאד שנבאו שני נביאים שונים, ראו למשל ישעיהו פרק ב מול מיכה פרק ד. ובאשר לביטוי עצמו, ראו סנהדרין דף פט עמוד א: ״סיגנון אחד עולה לכמה נביאים, ואין שני נביאים מתנבאין בסיגנון אחד״.